

MATKOVA TINA (Ivan Pregelj)

1. Na kateri zgodovinski dogodek se navezuje novela? Na kateri roman?

Novela se navezuje na kmečki upor (tolminski, 1713-1714).

Navezuje se na roman Tolminci.

2. V kakšnem položaju (družbenem, osebnem, telesnem) je Tina in kaj jo žene na pot?

Poleg kolektivne drame vseh upornikov, se odvija tudi Tinina osebna drama. Je namreč nosečnica, ki pa bo slej ko prej postala tudi vdova.

3. Kdo Tini brani iti na pot, kakšen je njegov odnos do Tine in do Janeza?

Tini brani iti na pot njej oče. Zdi se, da pod vplivom alkohola spremeni svoje mnenje (po mojem se je najprej jezil na Tino in nad tem, da je zanosila). V njemu se prebudi očetovski nagon in ga za Tino celo skrbi. Nad Janezom pa se jezi, da je s svojo zmešano glavo spravil tisoč ljudi v smrt.

4. Se ti zdi Tina bolj podobna Salomi ali pieta (žalostni materi božji) ?

Vsekakor Salomi. To da si želi poljubiti Janezovo odsekano glavo ter njegove roke in noge in krvave oči, da bo njeno dete imelo mir, me povsem spomni na Salomo.

5. Opiši kje in kako Tina umira. Kako si razlagaš pomoč Gospe nebes?

Tina umira na samotnem polju daleč stran od hiš in ljudi, pod cvetočim drevesom.

Pomoč Gospe svete si predstavljam le kot privid. Tina je otroka rodila, takoj za tem pa umrla.

6. Navedi dve podobnosti Tinine poti s križevim potom Kristusa.

- Tina v sedmem mesecu nosečnosti prehodi dolgo pot, ves čas jo mučijo bolečine (tudi Kristus je s križem na hrbtu prehodi dolgo pot in preživljal nevzdržne bolečine)
- pred smrtjo le rodila otroka in ga tako ohranila pri življenju (Kristus je trpel za blagor ljudi)

SAMORASTNIKI (Prežihov Voranc)

1. Novela ima pripovedni okvir; zgodbo pripoveduje Hudabivška Nana, zadnji otrok Mete in Ožbeja. Kaj pomeni tak okvir za verodostojnost zgodbe? V kateri čas je zgodba postavljena?

Pripovedni okvir je Voranc dodal zaradi večje učinkovitosti, pomeni pa, da je zgodba povedana čisto po resnici in da ni nič zlagano. Zgodba je postavljena v čas socialnega realizma.

2. Kdo sta dva enako močna, a nasprotna lika? Predstavi ju (zunanost, položaj v družbi, značaj).

Meta in karničnik sta enako močna a nasprotna lika.

Karničnik je etično šibkejši od Mete.

Meta:

- je izredno lepa ženska z idealno postavo, svojo lepoto obdrži kljub vsem mučenjem, ki

jih pretrpi in tudi po vseh porodih (srednje velike postave, belega obraza, plavih oči in temnik, ko konoplja dolgih las, njena koža je bila žametna, njena postava kot tisa na Obzorju)

- je iz revnejše družine, zato ima v družbi slab položaj
- njena ljubezen do Ožbeja je zelo močna, je ljubeča in skrbna mati, zelo trdna in neupogljiva oseba – ne podleže bolečinam, ljubezen do Ožbeja in otrok je premočna, dozoreva zaradi trpljenja in krivis, moč ji daje ljubezen do otrok, prezir do ljudi in boj za obstanek – notranja moč

Karničnik:

- strog, mrzel in neizprosen obraz, sovražen pogled
- karniški gospodar, lastnik velikega in uspešnega posestva
- ošaben, trdovraten, samoljuben, trdega srca (prej bi omehčali kamen kot njegovo srce), pohlepen, patriarhalne miselnosti (bajtar ne sme priti na grunt).

3. Kako pojasniš neomajno Karničnikovo stališče, da “*hudabivška žvot ne spada na Karnice*”, ker ji je “*tuje naše hotenje*”? Kakšno hotenje?

Hudabivniki so bili revni ljudje in to je bilo tisto kar je Karničnika tako zelo motilo.

4. Kako gleda na zvezo Meta Ožbej posvetna oblast, kako župnik in kako neposredna okolica?

Neposredna okolica je sprva naravnana proti Meti in Ožbeju, a s časom vedno bolj spoznava Karničnikovo krutos in prestopa na njuno stran.

Metino početje se zdi posvetni oblasti sprva nespodobno in jo zato celo kaznuje. Ke pa Meta precej uspešno prestane kazen, gospoda Karničniku jasno pove, da je ljubezen med Meto in Ožbejem premočna in da tu ni kaj storiti.

Upnik je nasprotoval nezakonskih otrokom in Karničniku predlagal, naj se Meta in Ožbej vzameta, saj je njuna ljubezen tako močna, da ju še hudič ne bi spravil narazen.

5. Kaj v simbolnem smislu pomeni naslov Samorastniki?

Hudabivnkini otroci so morali že zelo zgodaj sami v svet, da so se preživeli, saj je bilo doma denarja premalo. Samorastniki so morali sami skrbeti zase.

Samoraslost v smislu žilavosti, neomajnosti v boju za obstanek, boju za človekovo dostojanstvo in socialne pravice.

REŽONJA NA SVOJEM (Miško Kranjec)

1. Kakšen je bil Režonjev prihod iz vojske in kakšno miselnost je prinesel s seboj?

Ali je revolucionar ali ima razvito socialno zavest?

Režonja je prišel domov vesel in tudi doma so ga bili veseli. Skromno so ga pogostili on pa je, pijan od ruma, govoril, da bo sedaj, ko je vojne konec, vse dobro, da bodo dobili zemljo. S seboj je prinesel svobodomiselnost.

Režonja je revolucionar; ko je prišel iz vojske pijan, je bil poln načrtov, kako bo življenje odslej lažje.

2. Katere zunanje okoliščine prispevajo k Režonjevemu uspehu?

K Režonjevemu uspehu poleg agrarne reforme po prvi svetovni vojni, po kateri je dobil svojo lastno zemljo, prispeva tudi denar, ki ga je Režonja ukradel Židu.

3. Kako Režonja gleda na bogatega Žida in na svojo krajo? Katera razsežnost njegovega značaja je tu v ospredju?

Režonja pred vojno ni imela nič proti Židu, celo delal je pri njemu, med vojno pa se mu

Židje zamerijo. Za Žida pravi, da je denar tako in tako prigoljufal. S tem se Režonja tolaži in miri svojo vest.

V ospredju je njegova slaba vest, strah, da bi ga razkrili, a se ves čas tolaži in obnavlja svojo pozitivno samopodobo.

4. Opiši Režonjev odnos do zemlje. Je pripovedovalec osebno na Režonjevi strani ali se od njega distancira? Utemelji.

Režonja je z zemljo dobesedno obseden (tudi z njo povezanim bogastvom). Z agrarno reformo je dobil svojo lastno zemljo in si tako uresničil večji del svojih sanj. S tem pa povsem zanemaril družino, saj je ves svoj čas in trud namenil izključno zemlji.

Pripovedovalec je osebno na Režonjevi strani.

TANTADRUJ (Ciril Kosmač)

1. Tudi Kosmačeva novela vsebuje pripovedni okvir – toda s čisto drugačno sporočilno vlogo kot v Samorastnikih. Ali je tukaj zgodba potrditev ideje v okviru ali zgodba obrne prvotni nazor okvirne pripovedi?

Ideja v okviru: Še le ko poiščemo smisel svojega življenja, lahko začnemo živeti.

Zgodba je potrditev ideje v okviru, saj so v njej opisana pisateljeva prijetna in optimistična občuja, prav takšna pa je tudi Tantadrujeva zgodba; polna optimizma in volje.

2. Je pisateljevo uvodno in sklepno razmišljanje v globji zvezi s Tantadrujevo željo po smrti? Katera je tema pripovedi o Tantadruju?

Pisateljevo uvodno in sklepno razmišljanje ni v globji zvezi s Tantadrujevo željo po smrti. Bivanjska tematika, tema: iskanje smisla v življenju.

3. Kako se razlikujejo župniki od norčkov? Zakaj te razlike? Ali najdeš zanje družbene razloge? Kateri strani veljajo pripovedovalčeve simpatije? Kako so predstavljeni župniki?

Župniki so "normalni" ljudje, ki sprejemajo svet tak kakršen je, so zaslepljeni in ne čutijo potrebe, da bi ga spremenili (župnik: "Vsi moramo trpeti, preden pridemo do jame." - krščanska morala). Njihov svet je krut in krivičen.

Svet norčkov pa je lep, neobremenjen pošten in naiven.

Razlike??

družbeni razlogi??

Pripovedovalec je na strani norčkov, čeprav tega ne pokaže naravnost. Kmetje in župniki pa so norčkom nevoščljivi, saj ti zaradi svoje drugačnosti ne vidijo krutosti sveta.

Župniki so predstavljeni kot uzakonjenamoral oz. Družbene norme.

4. So posamezne usode norčkov le slučajna krajevna posebnost ali je v njih mogoče videti metaforo nadkrajevne razsežnosti? Utemelji.